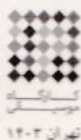

راهنمای هارمونی ربع پرده

نوشته‌ی
ایوان ویشنگرادسکی

ترجمه‌ی
جعفر غضنفریان و محسن جوزی

تهران ۱۴۰۳

تهران، خیابان حقوقی، شماره ۴۲
طبقه‌ی همکف، کدپستی: ۱۶۱۱۹
تلفن: ۷۷۶۰۱۰۲۰

راهنمای هارمونی ربع پرده

نوشته‌ی

ایوان ویشنگرادشکی

ترجمه‌ی

جعفر غضنفریان و محسن جوزی

صفحه‌آرا: سارا موسوی
چاپ اول: ۱۴۰۳
تعداد: ۵۰۰ جلد
لیتوگرافی: باران
چاپ و صحافی: پژمان

© حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۲۸۶۲-۲-۷ ISBN: 978-622-92862-2-2

فهرست مطالب

۶	پیش‌گفتار مترجم‌ها
۷	درباره‌ی نویسنده
۸	پیش‌گفتار نویسنده
۹	مقدمه
۹	۱. مفاهیم مقدماتی
۱۱	۲. فواصل جدید
۱۹	بخش اول
۱۹	فصل ۱: نت‌های تزئین تغییر یافته
۲۵	فصل ۲: نت‌های گذر کُرْماتیک
۲۹	فصل ۳: آکردهای تغییر یافته‌ی ربع پرده‌ای
۳۳	فصل ۴: مایه‌گردانی‌ها به تنالیت‌های جدید
۳۹	بخش دوم
۳۹	فصل ۱: گام‌های ربع پرده‌ای مصنوعی
۴۷	فصل ۲: استفاده‌ی آزادانه از ربع پرده‌ها
۵۳	ضمیمه: مبانی آکوستیکی نظام ربع پرده‌ای

یک چهارم پرده بالاتر	#	دیز ربع پرده [(سُری)] ^۲
نیم پرده بالاتر	#	دیز
سه چهارم پرده بالاتر	##	دیز و ربع پرده [(دیز-سُری)]
یک چهارم پرده پائین تر	d	بمل ربع پرده [(کُرُن)]
نیم پرده پائین تر	b	بمل
سه چهارم پرده پائین تر	db	بمل و ربع پرده [(بمل-کُرُن)]

گام کُرُماتیک ربع پرده‌ای به صورت زیر نوشته می شود:

بالارونده

پائین رونده

۳. دوازده نت جدید نظام ربع پرده‌ای همچنین می توانند در ارتباط میان دو گام کُرُماتیک، که یکی شان به ربع پرده (بالا تر یا پائین تر) انتقال یافته است، ایجاد شوند. رابطه‌ی بین دو گام ذکر شده شبیه به دندان‌های دو شانه است که در میان یکدیگر فرو رفته اند. در نتیجه، هر عبارت موسیقایی که شامل فواصل نیم پرده‌ای است می تواند به ربع پرده بالاتر یا پائین تر منتقل شود؛ برای مثال:

۲. امروز، در موسیقی ایرانی، از نشانه‌های سُری و کُرُن به ترتیب برای افزایش و کاهش حدوداً ربع پرده‌ای فرکانس نت‌ها استفاده می شود. ما در این کتاب، به منظور رعایت امانت در ترجمه، نشانه‌های نویسنده برای ثبت فواصل ربع پرده‌دار را حفظ کرده ایم و از نشانه‌های رایج در موسیقی ایرانی استفاده نکرده ایم. با این حال، زین پس، از خود اصطلاحات «سُری» و «کُرُن»، به ترتیب به جای «دیز ربع پرده» و «بمل ربع پرده»، بهره خواهیم برد. — م.

در یک اکتاو، دوازده مورد از این روابط جدید وجود دارند. در زیر، مجموعه‌ی همه‌ی فواصل نظام ربع پرده‌ای با نام‌هایشان ارائه شده است:

<p>(۷) سوم خنثی [(سوم نیم‌بزرگ)] $(\frac{7}{4})$</p> 	<p>(۱) دوم ربع پرده‌ای یا $\frac{1}{4}$ پرده [(دوم کم کوچک)] $^{\circ}$</p>
<p>(۸) سوم بزرگ</p>	<p>(۲) دوم کوچک (مینور)</p>
<p>(۹) سوم بزرگ به علاوه‌ی ربع پرده [(سوم بیش بزرگ)] یا چهارم کوچک $(\frac{9}{4})$</p> <p>به هردوی این فواصل می‌توان نام مشترک «سوم - چهارم» داد.</p>	<p>(۳) دوم خنثی $(\frac{3}{4})$ پرده $^{\circ}$</p>
<p>(۱۰) چهارم درست</p>	<p>(۴) دوم بزرگ (ماژور)</p>
<p>(۱۱) چهارم بزرگ $(\frac{11}{4})$</p> 	<p>(۵) دوم بزرگ به علاوه‌ی ربع پرده [(دوم بیش بزرگ)] یا سوم کوچک منهای ربع پرده [(سوم کم کوچک)] $\frac{5}{4}$</p> <p>این دو فاصله آنارمُنیک هستند و می‌توان به هر دو نام مشترک «دوم - سوم» داد؛ فاصله‌ای که در مرز میان دوم‌ها و سوم‌ها ایجاد می‌شود.</p>
<p>(۱۲) چهارم افزوده یا پنجم کاسته</p>	<p>(۶) سوم کوچک</p>

۴. اصطلاحات معادل ایرانی در قلاب‌های جدول برگرفته از این منبع‌اند: روح‌الله خالقی، نظری به موسیقی، ۱۳۶۲،

تهران: انتشارات صفی‌علیشاه، ص. ۱۱۳.

۵. این فاصله به‌ندرت در ردیف موسیقی ایرانی استفاده می‌شود. از موارد معدود کاربرد آن گوشه‌هایی از دستگاه همایون است. - م.

۶. فاصله‌ی دوم خنثی یکی از مهم‌ترین فواصل در ردیف موسیقی ایرانی است و، از جمله، در دستگاه‌های شور، نوا، همایون، سه‌گاه و چهارگاه، بین دو درجه‌ی متوالی، وجود دارد. - م.

۷. این فاصله در دستگاه‌های همایون و چهارگاه بین دو درجه‌ی متوالی وجود دارد. - م.

پیشرفتِ موسیقیِ ربع‌پرده‌ای در چندین سالِ گذشته نگارشِ این کتاب را ضروری کرده است. تردیدی نیست که ربع‌پرده مسئله‌ای مرکزی در موسیقیِ مُدرن است. فارغ از نظرِ شخصیِ افراد نسبت به موسیقیِ ربع‌پرده‌ای، دانستنِ اینکه این موسیقی چگونه ساخته می‌شود و اینکه فرایندهای فنیِ آهنگساز برای نوشتن با ربع‌پرده چه‌ها هستند جالب خواهد بود. روشن است که نمی‌توان از ربع‌پرده به هر شکلِ دلخواهی استفاده کرد. کاربردِ آنها تابعِ برخی از قوانین و برخی گرایش‌هاست. این کتاب پاسخی به این قبیل پرسش‌هاست.

مرکز
موسیقی

